

3. Ревенко Д.С. *Метод діагностики устойчивости функционирования предприятия в условиях макроэкономической нестабильности* / Д.С. Ревенко, В.А. Лыба, И.К. Мошкіна // *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики.* – 2013. – № 3 (23). – с. 34-43.

Медведєва І.В.

аспірант

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КЛАСИФІКАЦІЯ ІСНУЮЧИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС»

У економічній літературі на сьогодні висвітлено багато аспектів міжнародного бізнесу, але мало хто з науковців акцентував свою увагу саме на визначенні поняття «міжнародний бізнес». У найбільш популярній серед іноземних видань книжці «Міжнародний бізнес» Чарльза Гіла дано дуже коротке визначення міжнародного бізнесу – це будь-яка фірма, залучена у міжнародну торгівлю та/або міжнародне інвестування [1, с. 4]. Вчені С. Робокк та К. Сіммондс визначають поняття «міжнародний бізнес» як сукупність ділових операцій, пов'язаних з перетинанням національних кордонів і рухом товарів, послуг, капіталів, працівників; трансфером технологій, інформації і даних, керівництвом виконавцями [2, с. 3]. Американські вчені Р. Гріффін та М. Пастей детермінують це явище як здійснення операцій партнерами з більше ніж однієї країни. Сторони операцій можуть бути представлені фізичними особами, окремими компаніями, групами компаній і/або державними організаціями [3, с. 46]. Міжнародний бізнес виникає в разі проведення операцій та здійснення підприємницьких функцій компанією за межами національних кордонів [4, с. 7].

Серед російських авторів, наприклад, Філіппова І.А. стверджує, що міжнародний бізнес передбачає здійснення ділових операцій партнерів більш ніж з однієї країни [5, с. 6]. Популярним є визначення Великого економічного словника під ред. Азріліяна А.Н.: «Міжнародний бізнес – підприємницька діяльність, пов'язана з використанням капіталу в різноманітних формах і переваг підвищеної ділової активності; здійснюється з метою отримання прибутку і поширюється на міжнародну економічну сферу [6, с. 229].

Вергун В.А. у своєму підручнику «Міжнародний бізнес» трактує його як будь-які господарські операції, ділові транзакції (оборудки), що здійснюються фізичними особами, компаніями та іншими (приватними й суспільними, некомерційними) організаціями двох або більше країн за межами національних кордонів з метою отримання прибутків. І додає, що водночас міжнародний бізнес становить цілісну систему господарських зв'язків між різноманітними суб'єктами економічної діяльності двох і більше країн, має притаманні лише йому закономірності й реалізує специфічні інтереси, що пов'язані з використанням переваг міжнародного поділу праці та факторного розміщення на засадах синергії партнерства [7, с. 31-32].

Юхименко П.І. у своєму навчальному посібнику «Міжнародний менеджмент» надав наступне визначення даному поняттю. Міжнародний бізнес – це ділова взаємодія фірм різних форм власності або їх підрозділів, які знаходяться в різних країнах, головною метою яких є одержання прибутку за рахунок вигод і переваг ділових міжнародних операцій [8, с. 5-6].

Згідно з визначенням С. Мочерного, міжнародний бізнес можна розглядати як міжнародну діяльність господарюючих суб'єктів (приватних підприємств, компаній і банків, державних інститутів та організацій), спрямовану на отримання економічних результатів, прибутків [9, с. 47]. Міжнародний бізнес, згідно з дослідженнями О.Б. Чернеги, – це підприємницька діяльність того чи іншого економічного суб'єкта

(компанії, підприємства, банку тощо) у двох і більше країнах. Це система зв'язків між економічними суб'єктами в процесі міжнародного виробництва, розподілу, обміну товарами, послугами, капіталом, робочою силою тощо [10, с. 7].

Для того, щоб проаналізувати підходи до визначення суті міжнародного бізнесу у цих авторів, використаємо авторський метод професора Старостіної А.О., – метод побудови категорії за трьохкомпонентною структурою. Узагальнимо усі виявлені точки зору з позиції того, наскільки повно вони відображають три елементи категорії: суть явища, його зміст та результат. Результати наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація існуючих підходів до визначення поняття «міжнародний бізнес»

№	Автор	Суть явища						Наявність змісту	Наявність результату
		ділові операції	діяльність економ. суб'єктів	система господ. зв'язків між екон. суб'єктами	інші				
1	John B. Cullen [4, с. 7]							+	
2	Charles W.L. Hill [1, с. 4]						+	+	
3	Robock S., Simmonds K. [2, с. 3]	+						+	
4	Гриффин Р., Пастей М. [3, с. 46]	+						+	
5	Великий екон. словник під ред. А.Н. Азріліяна [6, с. 229]		+					+	+
6	Філіппова І.А. [5, с. 6]	+						+	
7	Вергун В.А. [7, с. 31-32]	+						+	+
8					+			+	
9	Мочерний С. [9, с. 47]		+					+	+
10	Чернега О.Б. [10, с. 7]		+					+	
11					+			+	
12	Юхименко П.І. [8, с. 5-6]						+	+	+

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Отже, суть поняття «міжнародний бізнес» зводиться до трьох варіантів. Перший, до якого схильні більшість авторів (4 з 12 визначень), що це ділові операції. Другий варіант – це діяльність економічних суб'єктів (3 визначення з 12). І третій – це система господарських зв'язків між економічними суб'єктами (2 визначення з 12). Щодо змісту, то всі автори одностайні, що міжнародний бізнес виходить за межі національних кордонів і здійснюється між двома і більше країнами. Результат зазначений не у всіх визначеннях, лише у 4 з 13, але в тих, у яких він зазначений, він однаковий: міжнародний бізнес здійснюється з метою отримання прибутку.

1. Hill, Charles W.L. *International business : competing in the global marketplace* / Charles W.L. Hill. – 10 ed. – McGraw-Hill Education, 2014. – 688 p.

2. Robock S.H. *International business and multinational enterprises* / S.H. Robock, K. Simmonds. – 3-rd ed. – Homewood, Il. : IRWIN, 1983. – 777 p.

3. Гриффин Р. *Международный бизнес* / Р. Гриффин, М. Пастей ; [пер. с англ. под ред. А.Г. Медведева]. – 4-е изд. – СПб. : Питер, 2006. – 1088 с.

4. Cullen John B. *Praveen International Business and multinational company* / John B. Cullen, K. Parboteeah. – Taylor & Francis e-Library, 2009. – 501 p.

5. Филиппова И.А. *Мировая экономика и международный бизнес : учеб. пособие / И.А. Филиппова.* – Ульяновск : УлГТУ, 2008. – 168 с.
6. *Великий економічний словник / під ред. А.Н. Азриліяна.* -М. : «Правова культура», 1994. – с. 229.
7. Вергун В.А. *Міжнародний бізнес: підручник. / за ред. проф. В.А. Вергуна.* – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
8. Юхименко П.І. та ін. *Міжнародний менеджмент: [Навч. посіб.] / П. І. Юхименко, Л. П. Гацька, М. В. Півторак та ін.* – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
9. Мочерний С. *Інтернаціоналізація виробництва і сучасні тенденції розвитку світового господарства / С. Мочерний, С. Фомішин // Економіка України.* – 2006. – № 5. – С. 47–55.
10. *Міжнародний менеджмент: навч. посіб. / Чернеги О.Б., Білозубенко В.С., Озаріна О.В., Семенов А.А.; за ред. проф. О.Б. Чернеги.* – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 592 с.

Мельник Н.В.

асистент

Національний університет «Львівська політехніка»

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Все більшої актуальності сьогодні набуває проблема розвитку персоналу, пов'язана з нерозумінням вищим керівництвом багатьох вітчизняних підприємств необхідності інвестувати кошти в професійне навчання власних працівників. Для підприємства добре організована система розвитку персоналу дає можливість підвищити ефективність праці, удосконалити кадрову структуру підприємства, своєчасно виявити та вирішити ключові проблеми, що гальмують ефективну роботу основних категорій персоналу, підвищити ділову репутацію тощо, а для персоналу – покращити рівень професійних знань і навиків, створити можливості для реалізації власних здібностей, підвищити рівень трудової мотивації. Базовими принципами функціонування системи розвитку персоналу, на нашу думку, мають бути такі:

– науковість, тобто заходи щодо розвитку персоналу повинні плануватися й проводитися на науковій основі підготовленими й кваліфікованими фахівцями з врахуванням досвіду міжнародних корпорацій та стратегічних цілей підприємства;

– гнучкість – здатність системи розвитку персоналу вчасно та швидко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства, а також корегувати заходи щодо розвитку персоналу відповідно до стратегії розвитку підприємства;

– планомірність – професійне навчання персоналу повинно проводитися відповідно до розробленого плану розвитку персоналу протягом усього періоду, на який цей план розроблено. Крім того, варто підкреслити важливість складання та виконання індивідуальних планів професійного розвитку з метою узгодження та об'єднання інтересів працівника та підприємства, а також самостійного визначення працівником пріоритетних напрямів його професійного зростання;

– незалежність – здатність відображати об'єктивні потреби в розвитку окремих співробітників та не залежати від суб'єктивної волі вищого керівництва;

– відкритість, тобто доступність для всього персоналу, постійне інформування про існуючі можливості кар'єрного зростання; можливість співробітників впливати на власний професійний розвиток, що сприятиме підвищенню рівня співпраці та довіри між керівництвом і персоналом, а також рівня прихильності працівників до свого підприємства (за рахунок зростання відчуття задоволеності власною роботою,